Kosmetika ODRÁŽÍ POTŘEBY LIDSTVA

Je expertkou v oblasti finálních forem produktů v oblasti kosmetiky, zdravotnických prostředků a léčiv. **Lenka Průšová** prý byla posedlá kosmetikou od malička, tajně si ji půjčovala od maminky a padlo na ni veškeré kapesné. Dnes používá svou vlastní. Vyrábět si laicky domácí „mazání" ale nedoporučuje.

TEXT: LENKA ŠVÁBOVÁ

Neznám moc žen, jejichž neoblíbenějším předmětem ve škole byla chemie. Kde se ve vás vzala vášeň zrovna k tomuto oboru?
Oba moji rodiče jsou lékaři, všichni v rodině si tudíž mysleli, že se vydám v jejich stopách a vystuduji medicínu. Maminka má soukromou zubařskou praxi, mé okolí považovalo za samozřejmost, že její vedení jednou převezmu. Já jsem však odmalička milovala kosmetiku – nejen líčení, ale i krémy, mýdla, parfémy… prostě všechno. K desátým narozeninám jsem si přála šampon a kondicionér. Už tehdy jsem chtěla, aby byly od jedné značky a navazovaly vůní i účinkem. Maminka se děsila, co ze mě vyroste, ale když jsem byla v deváté třídě, byla to ona, kdo mi oznámil, že kosmetika, potažmo chemie se dají i studovat. Když jsme si v druháku na gymnáziu vybírali semináře z předmětů, z nichž budeme chtít maturovat, měla jsem jasno a zvolila si matematiku a chemii. Už tehdy jsem věděla, že chci studovat na Vysoké škole chemicko-technologické.

Jak se u vás vášeň k chemii projevovala?
Jako malá jsem pořád míchala krémy, především z toho, co jsem našla v kuchyni, ale vystačila jsem si i s blátem a pískem. A ve škole mi pak chemie prostě šla, navíc jsem obstojně počítala. Většina lidí si myslí, že podstatou chemie je míchání sloučenin v kádinkách, tak to ale není. Absolutním základem je matematika, musíte mít hodně napočítáno, a to do nejmenších detailů. Od chvíle, kdy jsem k chemii jako vědě přičichla, jsem byla fascinována tím, že jednou sama vymyslím a namíchám vlastní kosmetický produkt.

V tom asi nejste výjimkou. Kosmetických značek jsou spousty a pořád přibývají.
Ano, zvlášť bio, to je v současnosti obrovský trend. Ale víte, čím se třeba bio olej liší od nebio? Z technologického hlediska u výroby bio olejů v podstatě chybí určité operace, které zvýší jejich údržnost. Například bio olivový olej na jídlo je naprosto v pořádku, obsahuje důležité živiny; ovšem z hlediska kosmetiky je v něm zbytečný balast. Obsahuje fosfolipidy, což jsou prooxidanty. Nevydrží tak dlouho, vy ale v kosmetice nechcete žluklý olej! Vznikají v něm peroxosloučeniny, které páchnou a mohou dráždit kůži. Purifikované *(očištěné)* oleje jsou pro výrobu kosmetiky lepší. A aktivní látky, jako jsou peptidy, kyselina hyaluronová nebo třeba vitamin E, do kosmetiky snadno doplníte. Bio oleje zkrátka nikdy nevydrží tak dlouho jako rafinované. Nabídka kosmetických produktů je dnes obrovská, můžeme vybírat ze stovek krémů, šamponů, sér.

Je vůbec možné vymyslet ještě něco nového?
Samozřejmě! Vývoj jde stále kupředu, objevují se nové a nové látky i způsoby zpracování. Před několika lety se všichni výrobci soustředili na probiotika, nyní jsou v popředí prebiotika, tedy látky, jimiž krmíte probiotika. Trendem je udržování mikrobiologické rovnováhy. Ještě před pár lety bylo za největší pro-agingový faktor považováno UV záření. Dnes už víme, že velkou měrou se na stárnutí podílí i modré světlo z monitorů mobilů a počítačů. Kosmetika vždy odráží potřeby lidstva. Když dnes někomu dáte krém s panthenolem, ušklíbne se. Zhruba před třiceti lety šlo o skvělou hydratační látku, která na sebe umí navázat vodu. Ale dnes máme kyselinu hyaluronovou, která dokáže navázat tisícinásobné množství! A existují nové modifikace vyzkoušených látek. Například teď dělám s novým typem takzvané 4D kyseliny hyaluronové, která má pět různých druhů řetězců, z nichž každý má jiné pozitivní vlastnosti a přínos pro pleť. To je mix, který teď frčí!

Frčí také produkty, které slibují viditelný účinek třeba už po týdnu. Je to možné?
Dám vám příklad. Mám oční krém s obsahem tří aktivních látek. Jedna je na tmavé kruhy pod očima. Aby se projevil její účinek, musíte krém používat alespoň osmadvacet dní, ve vyšším věku i pětatřicet. Dále je v něm kyselina hyaluronová, která vypíná vrásky, ale i ta potřebuje osmadvacet dní, aby se nastartoval proces regenerace. A do třetice je v něm biopolymerová síť sacharidů, která má okamžitý účinek. Během pěti minut zatuhne na kůži, která se vypne. Efekt vydrží až sedm hodin. Ženy toto kouzlo milují, byť účinek po sedmi hodinách mizí. Když však vydrží používat přípravek zmíněné čtyři týdny, dostaví se i dlouhodobý účinek.

Na kouzla všechny rády slyšíme. Namíchala jste už přípravek, který dokáže zázraky?
Mám krém, interně mu říkám smraďoch, který obsahuje tak vysokou dávku enzymu, až je z něj cítit. Jak známo, lidská kůže se neustále přirozeně olupuje. Tomuto procesu se říká deskvamace a zmíněný enzym ji dokáže výrazně urychlit. Dochází k intenzivnějšímu olupování odumřelých buněk, díky tomu se k receptorům kůže ve větším množství dostanou obsažené nutrienty, jako je kyselina hyaluronová, ceramidy, CBD a prebiotika. Krém je třeba používat jako intenzivní měsíční kúru, ale jak zdůrazňuji, nesmíte se leknout oné charakteristické vůně.

Nedá se lákavě ovonět?
Vždy je to něco za něco. Mohu krém převonět, pak ale hrozí větší počet alergických reakcí. Nebo ve složení vynechat enzymy, pak ale nemohu počítat s výjimečnou účinností. Zvolila jsem třetí cestu, tedy vysoký obsah enzymu, ovšem v přípravku s naprostým minimem parfemace. A udělala jsem dobře, máme reakce od klientek, které si pochvalují, že se účinek dostavuje už za čtrnáct dní. Je potřeba počítat s tím, že čím víc nacpu krém aktivními látkami, tím víc lidí může dráždit.

ZÁSADNÍ PRAVIDLA V POUŽÍVÁNÍ KOSMETIKY PODLE LENKY PRŮŠOVÉ

- Pleť je třeba navyknout na pravidelnou kontinuální péči. Není brzy začít s ní třeba už v patnácti letech.
- Používáte-li dekorativní kosmetiku, je absolutní nutností důkladné odlíčení. Je v podstatě jedno, zda použijete micelární vodu, odličovací olej nebo mléko. Ale je důležité čistit dvoufázově. První krok vás zbaví make-upu. Make-up sám o sobě nikdy neškodí (naopak v létě poskytuje ochranu před slunečním zářením), když ho ovšem večer důkladně setřete. Po primárním očištění pleti vždy musí následovat druhý krok, kdy tonikem nebo pleťovou vodou odstraníte zbytky odličovače. Před několika lety se objevily fámy, že micelární voda rozleptává kůži. Není to pravda, musíte ji však správně použít a její zbytky z pleti následně vždy setřít.

Vaším trumfem mezi účinnými látkami je momentálně CBD. O co jde?
Cannabidiol neboli CBD je jedinečná nepsychotropní látka získaná izolací z rostlin technického konopí. K práci s ní jsem se dostala v roce 2016, kdy jsem se seznámila s doktorem Janem Storchem, který byl přesvědčen o její účinnosti a chtěl začít vyrábět farmaceutické preparáty s jejím obsahem. Ovšem vzhledem k tomu, že klinické testování, patentování a schvalování takových přípravků je běh na hodně dlouhou trať, začali jsme s výrobou kosmetiky. Tak vznikla firma CB21 Pharma a značka Canneff. A postupem času došlo i na vysněné zdravotnické prostředky.

CBD je tedy látka, které na sto procent věříte?
Naprosto! A pozor, přesuňme se nyní do oboru farmacie, kde musí mít produkt prokázanou nejen bezpečnost, ale i účinek. U farmaceutického produktu to jinak nejde, na rozdíl třeba od doplňků stravy, které slouží pouze k substituci minerálů či vitaminů, ale nemůžou vyvolat jakýkoli farmakologický efekt nebo zajistit pomocnou léčbu. Podobně tomu je i u kosmetiky, která neléčí a nikdy léčit nebude, byť může mít pro kázané pozitivní účinky na kvalitu pokožky. O léčení konkrétní diagnózy, například lupénky, pomocí kosmetiky ale nemůže být nikdy řeč.

Na vývoji jakých farmaceutických preparátů jste se ve své laboratoři podílela?
To je hodně zjednodušeně řečeno. Máme za sebou tři roky intenzivního výzkumu, registrací a schvalování. Výsledkem jsou vaginální čípky, které jsou jednou z mála možností nehormonální pomocné léčby spojené s hojením poševní sliznice. Používají se také po různých gynekologicko-chirurgických zákrocích, po porodu a během ozařování či chemoterapie v pánevní oblasti. Vyvinuli jsme i rektální čípky, které zase fungují jako pomocná léčba na vnitřní a vnější hemoroidy, ulevují od příznaků nespecifických zánětů střev, pomáhají při procesech hojení drobných či hlubších trhlin, vředů a po proktologické operaci. Jsou v prodeji v lékárnách a v e-shopu, kde se oproti očekávání prodávají mnohem lépe. Přece jen jde o produkt, kde lidem vyhovuje jistá anonymita.

Jde o výsledek vaší práce, na který jste nejvíc pyšná?
Asi ano, máme totiž spoustu pozitivních reakcí. Aktuálně provádíme ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci klinickou studii, která má za cíl ověřit účinek vaginálních čípků na kvalitu života pacientek s endometriózou – jako doplňkového přípravku při běžně používané léčbě. Výsledky očekáváme ke konci roku, ty pak budeme vyhodnocovat a publikovat je chceme koncem prvního kvartálu 2022. Stále u nás převládá významný optimismus.

Čemu se věnujete nyní?
Pracuji na vývoji dalších kosmetických produktů pro naši značku a mám rozdělanou práci na třech zdravotnických prostředcích, které jsou momentálně ve fázi patentových přihlášek. takže nemohu říct, oč jde, mohu jen prozradit, že se dostáváme do oblasti stomatologie, imunologie a neurologie. Připravujeme také dva produkty ve spolupráci s Darou Rolins a Michalem Čechem, kteří pod svou značkou Vermi nabízejí vonné interiérové svíčky. Už se řeší obaly. Zveřejnění ale nechám na nich.

Lenka Průšová

vývojářka kosmetiky (35)

Vystudovala Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze, Ústav mléka, tuků a kosmetiky.

Jako vývojářka pracovala několik let ve společnosti Ryor.

Absolvovala kurz hodnotitele bezpečnosti kosmetiky na Vrije Universiteit v Bruselu.

Je spolumajitelkou i ředitelkou společnosti CB21 Pharma, má na starost vývoj nových kosmetických a farmaceutických produktů.

Žije s partnerem, je čerstvou maminkou.

A jaký úspěch mělo vaše fermentované sérum, které se začalo prodávat v létě?
Bylo dlouho očekávané a první den se prodalo naprosto neuvěřitelných tři tisíce šest set kusů. Čekala jsem boom, ale ne tak gigantický. O to víc mě šokovalo, že třeba pouhých šest dní po uvedení některé zákaznice objednaly další kusy. Prý pro kamarádky či maminky. To se pak velmi hezky čte, když mi dámy píšou děkovné e-maily. Mám vždy ohromnou radost, negativní recenzi lidé dávají okamžitě. Když je ale něco ok, obvykle si to nechají pro sebe. Velmi si cením času, který věnují takovým vzkazům.

Využíváte své znalosti a schopnosti třeba i při vaření?
Ingredience míchám raději v laboratoři než v kuchyni. Jsem špatná kuchařka, veškeré mé kulinářské pokusy končí katastrofou! Vaření raději přenechávám odborníkům a na jídlo si zajdu do restaurace.

A platí u vás v péči o sebe, že kovářova kobyla chodí bosa?
Kdepak, v péči o pleť jsem velmi důsledná. Používám odličovač a na dočištění ještě tonikum, mám speciální oční krém, sérum, denní i noční krém. Jiný krém na krk, na prsa, břicho a na zadek proti celulitidě.

Jak vypadá vaše koupelna?
Pozor, nemluvíme o koupelně. Mám doma speciální kumbál, v němž mám zhruba čtyři stovky produktů. Používám své, ale samozřejmě testuji i konkurenční.

A dokážete jít třeba na kosmetiku do salonu, kde by vás ošetřili produkty jiných značek?
Ale já si přinesu svoje! I svou kosmetičku zapojuji do testování našich nových přípravků, samozřejmě na mně. Přinesu třeba nový peeling, o němž si myslím, že je dokonalý, kosmetička mi však řekne, že pro ženy s jemnější kůží by mohl být příliš hrubý, a tak uberu na abrazivnosti. Jsem ráda za jakoukoli zpětnou vazbu.

Podstoupila byste i nějaký invazivní zákrok?
Mám za sebou odstranění jizev po akné laserem. Jako každou dívku v pubertě mě rodiče neustále napomínali, ať si nemačkám pupínky, ale já to samozřejmě dělala. Vypěstovala jsem si tak jizvy, kterých se bez laseru nezbavíte. Ráda experimentuji. Podstoupila jsem například mezoterapii, tedy injekční aplikaci kyseliny hyaluronové přímo do kůže. Čistě ze zvědavosti jsem si nechala udělat eMatrix, což je ošetření radiofrekvencí, při němž se roztáhnou cévy, degraduje starý kolagen, který se odplaví, a vytvoří se nový.

A co nějaké výplně vrásek?
Ty jsem zatím nepotřebovala. Vzhledem k tomu, že se poctivě mažu krémy zhruba od čtrnácti let, je moje kůže zvyklá na kontinuální péči a hluboké vrásky se mi nevytvářejí. Nejsem však odpůrce podobných metod. Když můžeme vypadat líp, proč pro to něco neudělat? Každopádně vždy každé ženě doporučuju, ať podobné zákroky podstupuje jedině u lékaře a zásadně na ověřené klinice.

Jste čerstvou maminkou. Nepustíte se do přípravy dětské kosmetiky?
To neplánuji ze dvou důvodů. Jednak je v tomto oboru obrovský přetlak a jednak ráda dělám high performance, tedy super výkonné produkty, což ovšem dětská kůže nevyžaduje. U dětské kosmetiky jednoznačně platí, že méně je více. Jsem například absolutně proti tomu, aby se miminkům přidávala do koupele pěna, která narušuje přirozený ochranný film pokožky. Stačí je omývat vodou, maximálně jednou za čas jemným šamponem. Synovi jsem tak zatím namíchala jen speciální olejíček.

Jak hodnotíte trend výroby domácí kosmetiky?
Nedoporučuji vyrábět kosmetiku doma, zejména krémy, kde neuhlídáme mikrobiologickou stabilitu. Třeba balzámy na rty jsou ale oblíbená domácí kratochvíle, celkem i nevinná, neb se opravdu jedná o mikrobiologický „low-risk“ produkt. Myslet si ale, že seženeme suroviny v lepší kvalitě než kvalifikovaný výrobce, je naivní. Obvykle se koupí jednotlivé složky u překupníka na webu a nevíme, jak dlouho to u něj leželo, jaké byly podmínky přepravy… Toto všechno je ve výrobě kontrolované a řízené. Jednou jsem ze zvědavosti koupila arganový a jojobový olej na webu. Nejen že byl „říznutý“ slunečnicí, což se potvrdilo analýzou, oba oleje měly navíc vysoké číslo kyselosti, což je ukazatel žluklosti. Pokud doma nemáte laboratoř, což obvykle není běžné, nemáte šanci na to přijít. Kosmetiku doporučuji nechat na profesionálech. Vyjde to levněji, kvalitněji a bezpečněji.

Jak se vám daří skloubit práci s péčí o miminko?
Vzhledem k tomu, že mám opravdu silné zázemí – jak rodinné, tak pracovní, to jde. Doma jsem byla přesně šest týdnů, respektive byla jsem doma na e-mailu, nechodila jsem do laboratoře. Od sedmého týdne jsem ale v laborce vždy čtyři dny, jeden den mám home office. V práci mám hodnou paní asistentku, která není asistentka, ale zaklínačka miminek a s dětmi to opravdu umí, se vším mi pomáhá. A doma mi pomáhají snad úplně všichni rodinní příslušníci, tedy práce jde v pohodě. Ale je mi víc než jasné, že nebýt toho všeho, ani bych si neškrtla. ●

ona@mfdnes.cz

FOTO: ANNA KOVAČIČ, ARCHIV LENKY PRŮŠOVÉ